

Publikacja jest współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zasoby

Wprowadzenie

Kiedy mówimy o zasobach, mamy zwyczaj od razu myśleć o pieniądzach, jednak zasoby obejmują znacznie więcej: od umiejętności i energii, które ludzie wnoszą do grupy, do darmowych puszek farby do dekorowania kawiarni dla młodzieży.

W niniejszym rozdziale znajdują się artykuły, listy kontrolne i studia przypadku dotyczące kwestii najlepszego wykorzystania zasobów dostępnych grupie. Są sugestie dotyczące tego, jak pomagać grupom stać się bardziej ekologicznymi i ograniczyć negatywny wpływ na środowisko naturalne. Nieodpłatne pozyskiwanie niezbędnych rzeczy jest kolejnym sposobem na przyjrzenie się zasobom. Zanim zatem kupisz komputery i oprogramowanie, poczytaj o wykorzystaniu bezpłatnego, ogólnie dostępnego oprogramowania. Jeżeli robisz własne fotografie, możesz spróbować, by twoje publikacje wyglądały znacznie lepiej i bardziej profesjonalnie, a jeżeli nie chcesz tego zrobić, możesz pozyskać zawodowego fotografa – wyjaśniamy, jak to zrobić. Rozdział kończy się pełnym zestawieniem wszystkich zasobów dostępnych z FCDL dla wspierania rozwoju społeczności.

Zasoby finansowe omówione zostaną w następnym rozdziale.

FCDL posiada pakiety informacji na temat planowania dla grup w społecznościach lokalnych oraz na temat finansowania i zasobów. W pakiecie planowania znajdują się ćwiczenia, konspekty i uwagi pomocnicze do wspierania grup w przygotowaniu biznesplanów, planów rozwoju i strategii finansowania. W pakiecie finansowania i zasobów można znaleźć ćwiczenia, konspekty i uwagi pomocnicze na temat wsparcia dla grupy w podejmowaniu decyzji, jakich zasobów potrzebuje, jak zaprojektować i wdrożyć strategię finansowania i rozwoju zasobów oraz jak rozwijać i stosować systemy monitorowania i finansowania.

13.1.	Planowanie działania pod kątem zrównoważonego rozwoju.....	462
13.2.	Zasoby – ludzie, pieniądze, rzeczy.....	464
13.3.	Studium przypadku – projekt zrównoważonego wykorzystania budynków gmin wiejskich.....	466
13.4.	Ekologiczna jazda samochodem – lista sprawdzająca.....	469
13.5.	Lista sprawdzająca – paliwo pojazdu.....	471
13.6.	Ekologiczna opieka nad dzieckiem – lista sprawdzająca	474
13.7.	Ekologiczna opieka nad dzieckiem – wskazówki dotyczące zabawek.....	477
13.8.	Ogólnodostępne oprogramowanie	479
13.9.	Lista „zielonych” zasobów	482

13.1. Planowanie działania pod kątem zrównoważonego rozwoju

DHARA THOMPSON

Jako aktywiści i organizatorzy rozwoju społeczności lokalnej powinniśmy próbować włączyć zagadnienia zrównoważonego rozwoju do wszystkich aspektów naszej pracy. W dokonaniu tego może być przydatne wyznaczenie pewnych osiągalnych działań. Użyj poniższych materiałów, by zebrać pomysły i wyznaczyć działania możliwe do zastosowania w twojej pracy.

W kwestii doskonalenia praktyki i metod pracy, zapytaj siebie...

- Kto lub co może cię w tym wesprzeć? Czy musisz prosić o to wsparcie?
- Kiedy spojrzysz wstecz, aby sprawdzić, czy zmiany były skuteczne?

Jakie są pierwsze kroki, które mogą zostać podjęte?

Indywidualnie	Dowiedz się więcej o zasobach, aby wesprzeć pracę dla rozwoju społeczności lokalnej w kwestii zagadnień zrównoważonego rozwoju	Zajrzyj na stronę www.fcsl.org.uk	W ciągu dwóch tygodni
Przez grupę lub organizację, z którą pracujesz	Spędź czas przy następnym spotkaniu oceniającym, omawiając i planując aspekty zrównoważonego rozwoju w swojej codziennej pracy	Osoba nadzorująca	W następnym miesiącu

Jakich długoterminowych zmian można dokonać?

Indywidualnie	Przyjrzyj się, jak możesz odnieść zagadnienia zrównoważonego rozwoju w swojej pracy w ramach każdej z sześciu kluczowych ról zawartych w krajowych standardach zawodowych dla pracy na rzecz rozwoju społeczności lokalnej	Posiedzenie personelu	Przeprowadź sesję w ciągu następnego sześciu miesięcy
Przez grupę lub organizację, z którą pracujesz	Włączanie sesji na temat zrównoważonego rozwoju, gdy planujemy program szkolenia personelu	Przedstawiciele całego personelu oraz przedstawiciele zarządu	W następnym roku

Ten szablon może być również pomocny we wprowadzaniu zagadnień ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju do grup lokalnych, z którymi pracujesz. Grupy te mogą nie znać pracy dla rozwoju lokalnego, chociaż mogą pracować w ramach zasad i wartości podobnych do tych podanych w krajowych standardach zawodowych. Mogą również istnieć grupy ochrony środowiska naturalnego, które nie mają doświadczenia w metodach pracy rozwoju w społeczności lokalnej.

Nie rób jednak założeń dotyczących wcześniejszych doświadczeń osób i grup. Organizatorzy ds. rozwoju społeczności lokalnej mogą posiadać doświadczenie i wykształcenie w zakresie ochrony środowiska naturalnego, tak jak wielu skoncentrowanych na środowisku lokalnym organizatorów i wiele grup ma doświadczenie w pracy na rzecz rozwoju społeczności lokalnej.

kontakt:

Dhara Thompson

e-mail: equalitystreet@post.com

13.2. Zasoby – ludzie, pieniądze, rzeczy

DHARA THOMPSON

Lokalne organizacje, np. pomocy uchodźcom, mogą działać za małe pieniądze i małym kosztem osiągać wielkie rezultaty. Wypróbuj i rozważ niektóre z następujących punktów, by wspomóc finansowanie pracy grupy:

- Wykorzystuj umiejętności i doświadczenie twojej grupy. O wielu sprawach dotyczących członków grupy możesz nie wiedzieć, dlatego spędźcie trochę czasu razem, dowiadując się, jakie umiejętności i doświadczenie istnieją w grupie. Dowiedz się również, jakimi użytecznymi rzeczami ludzie mogą być gotowi się dzielić (np. wykorzystanie pomieszczeń do spotkań).
- Zgodnie z twoimi umiejętnościami zidentyfikuj potrzeby szkoleniowe w społeczności i znajdź możliwości edukacyjne, aby ludzie się rozwijali.
- Dowiedz się o darmowych lub tanich zasobach w twojej okolicy, od darmowego dostępu do internetu w najbliższej bibliotece do zasobów oferowanych przez projekt rewitalizacji. Pomyśl o organizacjach innych niż te, które oferują pomoc uchodźcom w okolicy, a które wspierają wszelkie grupy lokalne, i poproś je o wsparcie.
- Dziel pomiędzy członków grupy odpowiedzialność za pozyskiwanie i gromadzenie informacji. Zbieraj gazetki lokalne, aby dowiedzieć się, jakie zasoby grupa może uzyskać.
- Pieniądze – kup książkę o pogotowiu kasowym/ rachunkowości i naucz się podstaw zarządzania finansami. Spory na temat pieniędzy mogą być bardzo trudne. Podejmij decyzję, jakie fundusze grupy mogą być wydane (to może się zmienić, jeśli większe fundusze staną się dostępne dla grupy), a następnie realizuj ją sprawiedliwie w ramach grupy. Przykładowo, zawiadom wszystkich, jeśli zdecydujesz, że rozmowy telefoniczne w imieniu grupy mogą być opłacane z jej funduszy.
- Nie pozwól, by twoją pracą kierowało to, jakie zasoby pieniężne są dostępne, ale raczej podejmij decyzję, co chcesz zrobić, a następnie patrz, jakie zasoby są dostępne do jej wsparcia.
- Finansowanie – czy jest konieczne do prowadzenia działalności grupy? Skąd je weźmiesz i co z nim zrobisz? Pomyśl o wsparciu w naturze – oznacza to przekazanie przez inną organizację ekwiwalentu pieniędzy w postaci czasu pracy, wynajmu pokoju bądź usługi kserowania.

- Wykorzystaj zasoby i bibliotekę finansowania przy sieci wspierania uchodźców z Manchesteru (MRSN).
- Niech twoje informacje będą bezpieczne i dostępne dla każdego, kto potrzebuje ich użyć; archiwizuj kopie zapasowe wszystkich swoich plików – czy to w komputerze, czy na papierze.
- Bądź świadomy zagadnień ochrony danych – nie przetrzymuj zbędnych danych osobowych.

Ćwiczenia praktyczne

Dysponowanie pieniędzmi

Jako grupa zestawcie wszystko, czego potrzebujecie do wsparcia waszej pracy. Spróbuj pogrupować to jako:

- umiejętności osób,
- informacje,
- zasoby praktyczne.

Niech zostaną spisane do wglądu dla wszystkich. Spróbuj uzyskać możliwie najwięcej szczegółów o tym, gdzie można je znaleźć. Nie zdołasz uzyskać wszystkiego naraz, dlatego spróbuj nadać priorytety elementom najbardziej niezbędnym do funkcjonowania twojej grupy. Jednym ze sposobów na to jest wręczenie grupie dziesięciu monet – to wszystko, co mogą przeznaczyć na rzeczy, które zostały określone jako niezbędne. Jak zorganizujesz budżet złożony z monet? Rozdzielisz je po równo? Połowa monet na sam komputer? Dyskusja, którą to ćwiczenie rozpoczyna, podkreśli priorytety zasobów grupy oraz pomoże zagwarantować, że wszelkie wasze pieniądze zostaną wydane jak najlepiej.

Kilka pytań pod rozwagę

- Do jakich zasobów masz już dostęp poprzez członków swojej grupy oraz społeczność lokalną?
- Czy możesz dostarczyć jakiegokolwiek zasoby dla innych grup?
- Jakich umiejętności możesz się nauczyć lub poprawić je poprzez szkolenie?
- Czy sprawdzałeś, jakie szkolenia są dostępne?
- Czy jesteś świadomy finansowania, do którego uprawniona jest twoja grupa?
- Czy są gazetki lub listy e-mailowe, których subskrypcja pomogłaby grupie dowiedzieć się o dostępnych zasobach?

kontakt:

Dhara Thompson

e-mail: equalitystreet@post.com

13.3. Studium przypadku – projekt zrównoważonego wykorzystania budynków gmin wiejskich

CRIGGY HAAS

Wprowadzenie

Przedstawiony projekt pomaga urzędom gminnym oraz komitetom zarządzającym budynkami społeczności wiejskiej (Rural Community Building, RCB) w East Riding w Yorkshire i Northern Lincolnshire w określaniu i tworzeniu usprawnień dotyczących wydajności energetycznej i dostępu dla niepełnosprawnych. Te usprawnienia sprawiają, że utrzymanie budynków realizowane jest zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju: obniża wydatki ponoszone przez urząd gminy na koszty bieżące oraz tworzy dostęp do budynków użyteczności publicznej dla wszystkich członków społeczności lokalnej.

Gminne audyty wydatkowania energii i dostępności są przeprowadzane przez naszego specjalistę ds. projektu, który spotyka się z członkami komitetu RCB. Następnie otrzymują oni raport o budynku, audyt podsumowujący oraz dostępne możliwości finansowania. Audyt uwzględnia usprawnienia w zakresie oświetlenia, ogrzewania wody i powierzchni, a także to, jak komitet może wypełniać swoje obowiązki w ramach ustawy o dyskryminacji osób niepełnosprawnych. Komitet w trakcie ubiegania się o finansowanie i przy wprowadzaniu zalecanych usprawnień ma dostęp do stałego wsparcia z naszej strony.

Informacje ogólne

Projekt został opracowany przez komisję Humber and Wolds Rural Community Council (HWRCC)¹ dla gmin w celu zmniejszenia nieefektywnego funkcjonowania budynków gminnych. Mimo że budynki te odgrywają istotną rolę jako centrum wielu rolniczych społeczności, ich wiek i stan techniczny często sprawiają, że nie zaspokajają one faktycznych potrzeb społeczności lokalnej.

HWRCC świadczy usługi doradcze dla gmin wiejskich i pomaga komitetom zarządzającym budynkami społeczności wiejskiej w kwestiach dotyczących zarządzania i wprowadzania usprawnień do budynków powstałych po 1975 roku. W ostatnich latach znaczenie minimalizowania zużycia energii i produkcji odpadów zwiększyło się z uwagi na perspektywę zarówno finansową, jak i ochrony środowiska. Komitety zarządzające muszą również przestrzegać ustawy o dyskryminacji osób niepełnosprawnych z 1995 roku.

Projekt zrównoważonego wykorzystania budynków gmin wiejskich bazuje na poprzednim projekcie HWRCC, który funkcjonował w latach 2002–2005. Projekt ten wykazał, że audyty energii i dostępu dla niepełnosprawnych były bezcenne, jednak komitety zarządzające RCB miały trudności w zastosowaniu się do rekomendacji. W efekcie bieżący projekt zrównoważonego wykorzystania budynków gmin wiejskich poszerza usługi obejmując porady finansowe i dodatkowe wsparcie. Projekt był finansowany przez Rolniczy Program Społeczny i Środowiskowy Defra do marca 2008 roku.

Planowana skala celów projektu to 20 gminnych budynków wiejskich do audytu, 20 do zgłoszenia o finansowanie i podjęcia usprawnień budynku.

1 Rada Społeczności Wiejskiej Humber i Wolds

Wyniki projektu

Większość podjętych usprawnień budynków była powiązana z wydajnością energetyczną, gdyż obniża to koszty działalności urzędu gminy, a dostępność finansowania jest dla tej części ogólnie większa.

Tabela poniżej prezentuje prace przy budynkach, jakie zostały podjęte przez 12 komitetów RCB, które dotychczas aplikowały o finansowanie:

UDOSKONALENIE	NUMER RCB, KTÓRY APLIKOWAŁ O FINANSOWANIE
Nowo zbudowany, efektywny energetycznie urząd gminy	1
Turbina wiatrowa 6 kW	1
Nowe dachy (z izolacją)	4
Izolacja poddasza	4
Sufit podwieszany, z izolacją	1
Suche okładziny ścian	1
Wydajny system grzewczy	4
Sprawne energetycznie okna	1
Nowe drzwi (uwzględniające projekt dostępności dla niepełnosprawnych)	3
Punkt wykorzystania podgrzewaczy wody	2
Dostępne toalety	2
Nowa kuchnia (zaprojektowana z funkcją dostępności)	2
Przeciwpślizgowe podłogi	1

Całkowita kwota finansowania otrzymywanego przez ratusze wiejskie przy wsparciu projektu wynosiła ponad 125 000 funtów.

Czego się nauczyliśmy?

Siłą projektu była jego elastyczność w zapewnianiu wsparcia, od audytu budynku do prac budowlanych – zadbano tym samym o wszystkie potrzeby.

Podczas gdy niektóre grupy wymagały tylko informacji o dostępnych możliwościach finansowania, innym potrzebne było ciągłe wsparcie po audycie, takie jak prowadzenie konsultacji

środowiskowych, pomoc w identyfikacji najbardziej efektywnych kosztowo usprawnień, wnioskowanie o finansowanie, porady dotyczące produktów i pomoc w znalezieniu wykonawców. Po marcu 2008 roku, gdy skończył się projekt, nadal były konieczne usprawnienia budynków RCB na przestrzeni subregionu Humber. Jasne dowody ekonomicznych, społecznych i środowiskowych korzyści z tych usprawnień odegrają kluczową rolę w zachęcaniu grup do wprowadzania zrównoważonych usprawnień budynków w przyszłości. Jedno z pierwszych pytań, które zadaje każda nowa grupa, dotyczy poziomu oszczędności energii, które inne ratusze uzyskały dzięki wykonaniu tej pracy.

kontakt:

tel.: 01430 430 904

e-mail: info@hwrcc.org.uk

www.hwrcc.org.uk

13.4. Ekologiczna jazda samochodem – lista sprawdzająca

JULIET WILSON

Wprowadzenie

Niniejsza lista sprawdzająca została zaprojektowana, by pomóc grupom i ich kierowcom, którzy posiadają lub obsługują pojazdy i rozważają, jak używać ich bardziej ekologicznie.

Jazda wydajna paliwowo

Najważniejszym sposobem na obniżenie emisji gazów spalinowych jest zużywanie jak najmniejszej ilości paliwa. Dzięki wydajnej jeździe można zaoszczędzić co najmniej 10% kosztów paliwa, jest ona również bezpieczniejsza. Poniżej wymienione są pewne kroki w kierunku bardziej wydajnej jazdy.

Należy unikać biegu jałowego

Wyłącz silnik, jeżeli czekasz przez ponad 30 sekund i nie jesteś w ruchu ulicznym. Zimą 30 sekund na biegu jałowym wystarczy przed jazdą. Zimny silnik emituje więcej zanieczyszczeń niż ciepły, wystarczająco, by konwerter katalityczny pracował wydajnie.

Podgrzewacz bloku silnika

Ogrzewanie silnika przed jazdą podgrzewaczem bloku silnika pozwala na łatwiejszy zapłon i szybsze rozgrzanie, znacznie ograniczając zużycie silnika. Ustaw włącznik czasowy (timer) i ustaw podgrzewacz bloku silnika na podgrzanie silnika na godzinę lub dwie przed jazdą.

Zaplanuj trasę

Rób to w celu minimalizowania pokonywanej odległości i uniknięcia dużego ruchu. Wolno przejeżdżający się pojazd emituje około trzech razy więcej zanieczyszczeń niż jadący z najbardziej wydajną paliwowo prędkością. Tam gdzie to możliwe, należy unikać kiepskich dróg: gładkie nawierzchnie dróg mogą zredukować zużycie paliwa o 10–30%.

Obserwuj prędkość

Unikaj dużych prędkości, częstych zmian prędkości, gwałtownych startów i zatrzymań. Wszystko to pochłania paliwo, a także zwiększa zużycie pojazdu. Optymalna gospodarka paliwem w większości pojazdów jest osiągnięta przy stałej prędkości około 90 km/h.

Ogranicz wagę pojazdu

Nie przewoź zbędnych ładunków, które dodają masy i zwiększają zużycie paliwa. Jeśli wozisz dużo wyposażenia w pojeździe, usuń je w miarę możliwości, gdy nie jest ci potrzebne.

Więcej informacji na temat czynienia technologii bardziej przyjazną środowisku można znaleźć w poniższych źródłach:

Dzwoń pod numer telefonu 0800 512 012 po bezpłatne lokalne porady dotyczące oszczędzania energii. Strona internetowa: www.energysavingtrust.org.uk

www.bestfootforward.com

Best Foot Forward, 115 Magdalena Road, Oxford, OX4 1RQ. Tel.: 01865 250818. Pomiary i przekazywanie informacji o wpływie na środowisko.

www.cat.org.uk.

Centrum Alternatywnej Technologii, Machynlleth, Powys, SY20 9AZ.

Tel.: 01654 705950. Porady dotyczące alternatywnej technologii, oszczędzania energii itp.

www.eco-web.com

Wykazy technologii i usług z zakresu ochrony środowiska.

www.ergo-living.com. www.globalactionplan.org.uk

Environment Champions Global Action Plan, 8 Fulwood Place, London, WC1V 6HG. Tel.: 020 7405 5633, e-mail: all@globalactionplan.org.uk.

www.everyonecan.org

Everyone Can – strona kampanii na rzecz ochrony środowiska Szkocji.

www.foe.co.uk.

Friends of the Earth: Tel.: 0207 490 1555, e-mail: info@foe.co.uk.

www.eere.energy.gov/afdc/

Alternative Fuel Data Center posiada wiele informacji o alternatywnych paliwach. Stronicze wobec USA.

www.globeco.co.uk

Global Commodities UK, Market Street, Shipham, Thetford, IP25 7LZ. Tel.: 01362 821582, e-mail: info@globeco.co.uk. Paliwa przyjazne dla środowiska, zwłaszcza biodiesel.

Materiały przygotowano na podstawie: All Aboard the Green Bus.

kontakt:

Juliet Wilson, organizator ds. rozwoju społeczności lokalnej, Szkocja.

e-mail: julietw@playbus.org.uk

National Playbus Association, Norton Park, 57 Albion Road, EDINBURGH, EH7 5QY

tel.: 0131 475 2328

www.playbus.org.uk

13.5. Lista sprawdzająca – paliwo pojazdu

JULIET WILSON

Wprowadzenie

Organizacje społeczne nabywają i utrzymują tysiące pojazdów oraz ich używają. Mogą one być nabyte, dzierżawione lub nawet darowane. Wiele spośród nich będzie używanych wówczas, gdy zbliżają się do końca okresu użytkowania. Grupy ekologiczne opracowują i wdrażają politykę oraz praktykę ochrony środowiska, by uczynić organizację bardziej „zieloną”, a to obejmuje wszelkie pojazdy przez nią posiadane i użytkowane. Jednym z kluczowych zagadnień podczas czynienia ekologicznym twojego transportu będzie paliwo. Ta lista sprawdzająca dąży do określenia problemów i wiążących się z nimi rozwiązań.

Problemy z paliwami kopalnymi

Pojazdy silnikowe, które jeżdżą na paliwach kopalnych, są głównym źródłem zanieczyszczeń atmosferycznych. Istnieją silne zależności między zanieczyszczeniami wynikającymi z ruchu pojazdów a problemami ludzkiego zdrowia; dotyczy to m.in. nasilania się astmy u dzieci. Dzieci są wrażliwsze na zanieczyszczenia powietrza niż dorośli, ponieważ ich systemy oddechowe wciąż się rozwijają i oddychają one szybciej.

Wykorzystanie paliw kopalnych generalnie szkodzi środowisku. Wydobycie ropy niszczy delikatne ekosystemy na całym świecie. Miliony galonów ropy są rozlewane każdego roku, co zabija dziką przyrodę i zanieczyszcza morza oraz obszary przybrzeżne.

Paliwa bardziej ekologicznie

- **Bardziej ekologiczny olej napędowy**
Emisje z oleju napędowego mogą być kontrolowane u źródła przy użyciu czystsze oleju napędowego, takiego jak ULSD (olej o bardzo niskiej zawartości siarki), lub poprzez modyfikacje projektu silnika oraz oczyszczanie spalin (np. za pomocą katalizatorów). Czystsze technologie oleju napędowego oznaczają, że gaz daje obecnie mniej korzyści niż olej napędowy.
- **Inne bardziej ekologicznie paliwa kopalne**
Upłynniony propan butan (LPG) i gaz ziemny na ogół powodują stosunkowo niski poziom szkodliwych emisji, ale emisje dwutlenku węgla będą takie same jak z oleju napędowego. Silniki na gaz są na ogół zmodyfikowanymi silnikami benzynowymi. Ze względów praktycznych większość pojazdów zasilanych gazem ma silniki hybrydowe (bi-fuel) i może być napędzana zarówno benzyną, jak i gazem.

Alternatywy dla paliw kopalnych

Zmniejszenie wpływu paliw kopalnych na środowisko jest niezbędne, jako że większość pojazdów prawdopodobnie będzie wykorzystywać paliwa kopalne jeszcze przez pewien czas. Jednak w miarę wyczerpywania się rezerw paliw kopalnych zwiększa się konieczność znalezienia paliw alternatywnych.

- **Pojazdy elektryczne** nie zanieczyszczają środowiska i są bardzo sprawne energetycznie. Zasięg pojazdu elektrycznego jest często postrzegany jako czynnik ograniczający.
- **Hybrydowe pojazdy elektryczne** oferują zasięg konwencjonalnego pojazdu z udoskonaloną gospodarką paliwem oraz zredukowaną produkcję zanieczyszczeń pojazdu elektrycznego.
- **Technologia ogniw paliwowych** przekształca energię z paliwa (zwykle wodoru) w energię elektryczną, która następnie napędza silnik. Nie produkują one CO₂ i są cichsze oraz bardziej efektywne niż silniki spalinowe.
- **Wodór** jest najbardziej przyjaznym dla środowiska paliwem dla silnika spalinowego. Może być wytwarzany poprzez energię ze źródeł odnawialnych.
- **Alkohole** mniej zanieczyszczają środowisko niż paliwa konwencjonalne i są odnawialne, jeśli wyprodukowano je z biomasy. Są one uznane alternatywą dla benzyny z uwagi na lepszą wydajność energetyczną i wysoki poziom oktanów.
- **Sprężone powietrze** – pojazdy działające na sprężone powietrze nie powodują emisji w miejscu wykorzystania. Są one naprawdę przyjazne dla środowiska tylko wtedy, gdy paliwo do sprężenia powietrza pochodzi z odnawialnych źródeł. Jeszcze nie są komercyjnie dostępne w Wielkiej Brytanii.
- **Pojazdy zasilane energią słoneczną** są najczystsze ze wszystkich! Panele fotowoltaiczne na pojeździe chwytają światło do wytworzenia energii elektrycznej, która może być przechowywana w akumulatorach. Silnik elektryczny wykorzystuje energię z akumulatorów do napędzania pojazdu.
- **TransportEnergy** jest oddziałem Energy Saving Trust (przedsiębiorstwo non profit, które wspomaga wydajne wykorzystanie energii). Jest marką nadrzędną programów transportu ekologicznego, w tym CleanUp i PowerShift. Jest finansowany głównie przez Ministerstwo Transportu.
- **CleanUp** ma na celu podnoszenie jakości powietrza w „gorących punktach” zanieczyszczenia. Oferuje granty na wyposażenie redukujące emisję gazów dla pojazdów wysokoprężnych komercyjnych i służb publicznych, w tym autobusów. Rejestr CleanUp jest przewodnikiem po technologiach redukcji emisji, pojazdach, które kwalifikują się do udzielenia finansowania.

www.transportenergy.org.uk

Skorzystaj z linków CleanUp lub numeru telefonicznego 0845 602 1425.

- **PowerShift** ma na celu pomoc w ustanowieniu zrównoważonego rynku pojazdów czystego paliwa. Uzupełnia strategię Skarbu Jej Królewskiej Mości dotyczącą opłat paliwowych, zapewniając zachęty fiskalne na zakup „czystych” pojazdów. PowerShift może zaoferować finansowanie nabycia nowego pojazdu na czyste paliwo lub modyfikacji istniejącego konwencjonalnie napędzanego pojazdu.

www.transportenergy.org.uk

Skorzystaj z linku PowerShift lub numeru telefonicznego 0845 602 1425.

Materiały przygotowano na podstawie: All Aboard the Green Bus.

kontakt:

Juliet Wilson, organizator ds. rozwoju, Szkocja

e-mail: julietw@playbus.org.uk

National Playbus Association

Norton Park, 57 Albion Road

EDINBURGH, EH7 5QY

tel.: 0131 475 2328

www.playbus.org.uk

13.6. Ekologiczna opieka nad dzieckiem – lista sprawdzająca

JULIET WILSON

Wprowadzenie

Niniejszy artykuł wprowadza w zagadnienie ochrony środowiska i sugeruje przydatne źródła informacji o produktach dziecięcych w celu wspomżenia grup odpowiedzialnych za opiekę nad dziećmi (i rodzicami) w rozwijaniu bardziej ekologicznych praktyk w opiece nad dziećmi.

Dzieci są bardziej podatne na toksyczne związki chemiczne niż dorośli, dlatego że mają mniejsze organy, wyższe tempo metabolizmu i mniej rozwinięte systemy odpornościowe. Zachowanie dzieci (w tym częste wkładanie rąk do ust i skłonność do zabawy w miejscach, które mogą być zanieczyszczone) oraz brak świadomości niebezpieczeństwa narażają je na wyższe ryzyko niż dorośli.

Butelki do karmienia

Większość butelek do karmienia wykonanych jest z tworzyw sztucznych, z poliwęglanu, który zawiera szkodzący hormonom bisfenol A. Według pewnych organizacji ochrony środowiska może on przenikać do płynu znajdującego się wewnątrz i może być spożywany z napojem, zwłaszcza jeżeli butelka jest stara i zużyta. Poliwęglan jest przejrzysty, twardy i szklisty i jest oznaczony jako PC7 na butelce lub 7 w trójkącie recyklingu. Prawdopodobnie lepiej jest wykorzystywać butelki wykonane ze szkła lub bezpieczniejszych tworzyw sztucznych, polietylenu i polipropylenu. Bezpieczne butelki są dostępne w sklepach Spirit of Nature i Green Baby, Tesco i Mothercare.

Pieluszki

Przeciętne dziecko zużywa 5000 pieluch od urodzenia do czasu nauki używania nocnika. Biodegradacja pieluch jednorazowych zajmuje 500 lat – tak więc każda, która kiedykolwiek istniała, wciąż jest na wysypisku, być może pełna niebezpiecznych wirusów. Pieluchy jednorazowe zawierają pulpę papierową, tworzywa sztuczne, chłonny żel oraz inne związki chemiczne, z których wszystkie mogą szkodzić środowisku. Chłonny żel wysusza skórę dziecka, pojawiają się też inne problemy zdrowotne w związku z używaniem niektórych innych materiałów stosowanych w tych pieluchach.

Pieluchy wielokrotnego użycia wykonane są z naturalnych materiałów, które są bardziej przyjazne dla skóry dziecka. Korzystanie z pieluch wielokrotnego użycia zmniejsza ilość odpadów przesyłanych na wysypisko, ale występują za to koszty ochrony środowiska związane z detergentami i ilością wody stosowanej do prania takich pieluch. Nowoczesne projekty mocowań oraz możliwości ich prania sprawiają, że pieluchy wielokrotnego użycia są obecnie łatwe w użyciu.

W przeliczeniu na dziecko w wieku dwóch i pół lat pieluchy wielokrotnego użycia kosztują 400 funtów (w tym pranie 40 funtów, jeśli pierzesz sam) w porównaniu do 1200 funtów w przy-

padku jednorazówek. Oszczędzasz 800 funtów. Koszty w przypadku pieluchy wielokrotnego użycia mogą być wyższe, jeśli wykorzystujesz specjalistyczne usługi pralnicze. Niektóre władze lokalne oferują zwrot pieniędzy za zakup pieluch wielokrotnego użycia.

Istnieją źródła, które radzą, by pomimo zalet pieluch wielokrotnego użycia stosować jednorazówki. Ekologiczne jednorazowe pieluchy nie zawierają środków wybielających, w ich produkcji wykorzystano produkty naturalne do obniżenia woni i wspomżenia chłonności. Są one zalecane są dla dzieci z wrażliwą skórą lub problemami takimi jak egzema.

Przydatne strony internetowe:

- BabyGROE. Green Recycled Organic Ethical Baby Rearing [Ekologiczne recyklingowe organiczne etyczne wychowanie dziecka].
www.babygroe.co.uk
- Baby Organix. 100-proc. organiczna żywność dla dzieci, dostępna w wielu supermarketach.
www.babyorganix.co.uk
- Beaming Baby. Naturalne produkty dla dzieci, w tym organiczna odzież i przyjazne lasom drewniane zabawki.
www.beamingbaby.com
- Birth and Baby. Pieluchy wielokrotnego użycia i ekologiczne jednorazowe. Wszystkie źródła w obrębie Europy.
www.birthandbaby.co.uk
- Born Direct. Źródła organicznych produktów dziecięcych w obrębie Europy.
www.borndirect.com
- Cut For Cloth, 4 Fore Street
Constantine, Falmouth, TR11 5AB
Tel.: 01326 340956.
Odzież ze sprawiedliwego handlu dla dzieci, które noszą bawełniane pieluchy.
www.cut4cloth.co.uk
- Green Baby, 345 Upper Street, London, N1 0PD.
www.greenbaby.co.uk.
- Green Parent Magazine
PO Box 52, Portslade
Brighton, BN41 1WU
Magazyn o wychowaniu dzieci w sposób przyjazny środowisku.
www.thegreenparent.co.uk

- National Nappy Services. Forum promujące używanie dobrych pieluch oraz dzielenie się informacjami.
www.changeanappy.org.uk.
- Smilechild. Zasoby dotyczące wychowania dzieci w sposób przyjazny dla środowiska.
www.smilechild.co.uk.

Materiały przygotowano na podstawie: All Aboard the Green Bus.

kontakt:

Juliet Wilson, organizator ds. rozwoju, Szkocja.

e-mail: julietw@playbus.org.uk

National Playbus Association, Norton Park

57 Albion Road, EDINBURGH, EH7 5QY

tel.: 0131 475 2328

www.playbus.org.uk

13.7. Ekologiczna opieka nad dzieckiem – wskazówki dotyczące zabawek

JULIET WILSON

Wprowadzenie

Niniejszy artykuł zawiera propozycje pomocy dla grup prowadzących zajęcia dla dzieci i oferujących opiekę nad nimi, by stały się bardziej świadome ryzyka i rozwiązań dotyczących zabawek.

Środowisko

Zabawki przyjazne dla środowiska są lepsze zarówno dla dzieci, jak i dla środowiska.

- Spróbuj wybrać zabawki, które zostały wytworzone w Wielkiej Brytanii lub w Europie. Zapobiega to niepotrzebnemu wożeniu produktów po całym świecie.
- Jeżeli nie możesz pozyskać zabawek europejskich, wybierz produkty pochodzące ze sprawiedliwego handlu.
- Aby uniknąć odpadów, zanieś niechciane zabawki do najbliższego sklepu z rzeczami używanymi.

Zabawki plastikowe

Wiele plastikowych dziecięcych zabawek wykonanych jest z PVC (polichlorek winylu), który może zawierać szkodliwe związki chemiczne. Plastyfikatory, takie jak ftalany, są dodawane do PVC, aby go uelastycznic. Stabilizatory, takie jak ołów lub kadm, są czasami dodawane do PVC w celu uniemożliwienia chlorowi (składnikowi PVC) niszczenia plastiku.

- Aby zadbać o bezpieczeństwo oraz uniknąć tych związków chemicznych, wybierz zabawki wykonane z nieelastycznego plastiku, drewna lub tkaniny.
- Przedsiębiorstwa zabawkarskie Mattel, LEGO, IKEA, Nike i The Body Shop zobowiązały się do zastąpienia tych związków chemicznych roślinnymi tworzywami sztucznymi w nowych produktach.

Zabawki drewniane

Drewniane zabawki są wspaniałe, ale istnieją kwestie, na które należy zwrócić uwagę.

- Zabawki powinny być wykonane z twardego drewna zamiast materiałów takich jak sklejka lub deska wiórowa, które mogą zawierać toksyczne kleje.
- Drewno nie powinno być wykończony toksycznymi farbami lub lakierami i nie powinno być poddane obróbce ciśnieniowej ani zawierać środków owadobójczych.

- Naturalne drewno jest najlepsze, a drewno z plantacji spełniających warunki zrównoważonego rozwoju jest jeszcze lepsze dla środowiska.
- Istnieje kilku producentów zabawek, którzy spełniają wszystkie te wymagania: wypróbuj Arujo, Brio, Broadleaf Toys, Myriad online lub Natural Catalogue.

Zabawki z tkaniny i wypchane zwierzęta

Zabawki z materiału są wspaniałe, ale mogą być niehigieniczne, jeśli grupa dzieci bawi się razem.

- W celu zapobiegania połykaniu toksycznych związków chemicznych przez dzieci szukaj zabawek wykonanych z naturalnego włókna, takiego jak bawełna, konopie i wełna.
- Jeżeli nie wiesz, czy materiał jest organiczny, lub nie możesz kupić zabawek z organicznych materiałów naturalnych, powinieneś gruntownie myć zabawki z materiału, zanim pozwolisz dzieciom bawić się nimi.
- Wszystkie zabawki z materiału powinny być umyte pomiędzy zabawami.
- Wybierz zabawki barwione kolorowymi nietoksycznymi barwnikami.
- Zabawki z materiału dobrej jakości, przyjazne dla środowiska, można nabyć w All Magic Toys lub Myriad online.

Przydatne strony internetowe

www.mattel.com

www.lego.com/en-GB/default.aspx

www.spiritofnature.co.uk

www.myriadonline.co.uk

brio.knex.com

www.broadleaftoys.co.uk

www.IKEA.co.uk

Materiały przygotowano na podstawie: All Aboard the Green Bus.

kontakt:

Juliet Wilson, organizator ds. rozwoju, Szkocja

e-mail: julietw@playbus.org.uk

National Playbus Association, Norton Park, 57 Albion Road, EDINBURGH, EH7 5QY

tel.: 0131 475 2328

www.playbus.org.uk

13.8. Ogólnodostępne oprogramowanie

LAURA HARRIS

Wprowadzenie

Ogólnodostępne oprogramowanie (*open source software*) znane jest jako oprogramowanie bezpłatne i choć spora część ogólnodostępnego i darmowego oprogramowania jest otrzymywana bez ponoszenia kosztów, nie zawsze w istocie tak jest. Celem ogólnodostępnego oprogramowania jest uczynienie oprogramowania bardziej zrozumiałym, nadającym się do modyfikacji i powielania, pewnym w użytkowaniu i łatwo dostępnym, przy zachowaniu jego cech rynkowych². Mówiąc krótko, ogólnodostępne oprogramowanie ma na celu promowanie praw użytkowników do dostępu oraz modyfikacji.

Jest to oprogramowanie, którego kody źródłowe dostępne są dla każdego. Ale nie jest to takie proste, ponieważ aby oprogramowanie było ogólnodostępne, musi zezwalać na darmową i pełną redystrybucję. Definicję tego, jak powinno wyglądać ogólnodostępne oprogramowanie, znaleźć można na stronie www.opensource.org/docs/osd.

Dla większości osób takie oprogramowanie stanowi tanią lub bezpłatną alternatywę dla zamkniętych, komercyjnych produktów. Na przykład główną alternatywą dla programu Microsoft Office jest zestaw narzędzi pod nazwą Open Office, opracowany przez Sun Microsystems, dostępny na www.openoffice.org.

Istnieje wiele różnych typów licencji na użytkowanie ogólnodostępnego oprogramowania. Pozwalają one na nieco zróżnicowane korzystanie z produktów. Może to stanowić problem, ponieważ te różnice mogą być niekiedy trudne do zrozumienia. Dla osób, które nie mają na celu opracowywania, zmieniania czy dystrybuowania oprogramowania, a tylko chcą z niego korzystać, sprawa jest nieco prostsza, ponieważ z większości ogólnodostępnego oprogramowania można swobodnie korzystać za darmo.

Ruch Open Source

Początki ruchu Open Source (Open Source Movement, OSM) narodziły się z przekonania, że płatne oprogramowanie stanowi społeczny problem i jest zasadniczo nieetyczne. Wielu ze współczesnych zwolenników *open source* nie zgadza się z takim punktem widzenia. Ruch promujący powszechnie definicję *open source* (Open Source Initiative, OSI) postrzega ten typ oprogramowania w aspekcie wyższości jego technologii. Otwarty (*open source*) sposób tworzenia oprogramowania jest lepszy od bardziej tradycyjnej, hierarchicznej metody. Przekonując kogoś do korzystania z oprogramowania *open source*, można z powodzeniem użyć wielu argumentów odpowiadających zasadom rozwoju społeczności lokalnej, że informacje oraz zasoby powinny być dostępne dla każdego.

Ruch, który ostatecznie doprowadził do wypracowania inicjatywy *open source*, zaczął się na początku lat 80. minionego wieku jako odpowiedź na zapotrzebowanie w zakresie łatwiej dostępnego dla każdego, tańszego oprogramowania.

2 Na podstawie: wikipedia, www.en.wikipedia.org.

Freeware oraz shareware

Część terminologii z zakresu bezpłatnego oprogramowania i *open source* może być myląca. Poniżej podajemy kilka wyjaśnień najczęściej mylonych określeń.

- **Freeware** to oprogramowanie, za które się nie płaci lub za które opłata jest opcjonalna jako dobrowolna wpłata na rzecz autora lub dostarczającej oprogramowanie organizacji. Freeware także może być oprogramowaniem ogólnodostępnym (*open source*), ale niekoniecznie. Programista freeware nie musi dostarczać użytkownikom kodów źródłowych, a przez to zachowuje kontrolę nad swoim oprogramowaniem.
- **Shareware** stanowi zazwyczaj próbną wersję komercyjnego oprogramowania, jakie firmy rozdają w celu uzyskiwania przyszłych dochodów lub wzbudzenia zainteresowania produktem. Shareware często ma ograniczone funkcje lub jest ograniczone czasowo, o ile użytkownik nie zapłaci za pełną jego wersję.

Jakie oprogramowanie można znaleźć na rynku

- Systemy operacyjne: Linux (www.linux.org), Ubuntu (ubuntu.com)
- Przeglądarki internetowe: Firefox (www.mozilla.org), Opera (www.opera.com), Safari (www.apple.com/safari). Safari jest obecnie dostępne dla użytkowników pecetów i maców.
- E-maile: Thunderbird (www.mozilla.org), Pegasus Mail (pmail.com), Foxmail (www.softpedia.com). Istnieje wiele innych dostępnych bezpłatnych programów e-mailowych.
- Tworzenie stron internetowych: Joomla (www.joomla.org), Filezilla (www.filezilla-project.org) oraz wiele innych służących do tego narzędzi.
- Programy do rysowania oraz programy graficzne : IcoFX to kreator ikon (www.icofx.ro), Inkscape to program do rysunków wektorowych (www.inkscape.org), Open office Draw (część zestawu oprogramowania Open Office – www.openoffice.org).
- Obróbka zdjęć: paint.NET (www.paint.net).
- Media players: DivX dla Windows (www.divx.com), Ziggy tv (ziggytv.com). Sprawdź stronę www.download.com, szukając innych odtwarzaczy multimedialnych
- Narzędzia biurowe: niektórzy uważają, że powodem, dla którego Microsoft ma taki rynkowy monopol, jest jego produkt pod nazwą Microsoft Office – sprzedaje się go razem z niemal każdym komputerem osobistym i z większością powszechnie

używanych programów obróbki tekstowej desktop. Jak wspomnieliśmy wcześniej, istnieją pewne alternatywne sposoby, a najczęściej używany spośród nich jest program Open Office, dostępny na stronie www.openoffice.org.

Istnieją setki innych aplikacji, które programiści udostępniają jako bezpłatne oprogramowanie. Powyższa lista to tylko mały ich wycinek. Niezależnie od tego, czego twój projekt wymaga, na pewno znajdziesz jakieś alternatywne oprogramowanie *open source* – wystarczy po nie sięgnąć!

Skąd czerpać informacje

www.wikipedia.org

www.fsf.org

www.opensource matters.org

www.opensource.org

Gdzie znaleźć takie oprogramowanie (freeware i shareware)

www.freewarehome.com

www.opensource matters.org

www.opensource.org

www.sourceforge.net

www.openoffice.org

www.download.com

www.fsf.org

[kontakt:](#)

Laura Harris

e-mail: laura@malapartnership.co.uk

13.9. Lista „zielonych” zasobów

Żywność

- www.funnyweather.org – rysunkowy, naukowy przewodnik po zasadach zmian klimatycznych.
- FARMA, www.farma.org.uk, National Farmers' Retail & Markets Association – szczegółowe omówienie, gdzie znaleźć bazy i sklepy rolnicze.
- Country Markets (przedtem WI Markets), www.country-markets.co.uk – tu znajdziecie informacje o miejscach handlowych, a także jak takie miejsce założyć.
- Soil Association, www.soilassociation.org – organizacja dobroczynna promująca rolnictwo organiczne oraz oparte na zasadach zrównoważonego rozwoju.
- Local Food Works, www.localfoodworks.org.uk – projekt partnerski Soil Association oraz Countryside Agency promujący zrównoważone systemy lokalnej żywności poprzez tworzenie lokalnych sieci dystrybucji żywności. Strona oferuje kompleksowy serwis informacyjny.
- Cultivating Communities, www.cuco.org.uk – projekt Soil Association promujący lokalne inicjatywy produkcji żywności oraz rolnictwo wspierane przez społeczność lokalną.
- Garden Organic (nowa nazwa HDRA), www.gardenorganic.org.uk – krajowa organizacja dobroczynna zajmująca się uprawą żywności organicznej.
- Common Ground, www.England-in-particular.info/orchards – informacje o sadach spółdzielczych.
- Federation of City Farms and Community Gardens, www.farmgarden.org.uk – organizacja reprezentująca farmy miejskie, ogrody lokalne oraz podobne inicjatywy prowadzone przez społeczności lokalne.
- The Allotment Regeneration Initiative, www.farmgarden.org.uk/ari – organizacja zajmująca się przejmowaniem działek przez indywidualne osoby oraz grupy lokalne.
- National Allotments and Leisure Garden Society, www.nsalg.org.uk – organizacja zajmująca się promocją oraz ochroną ogródków działkowych.
- Thrive, www.thrive.org.uk – krajowa organizacja dobroczynna oferująca możliwość ogrodnictwa w celu zmiany w życiu osób niepełnosprawnych.

- Community Composting Network, www.communitycompost.org.uk – community Composting Network wspiera i promuje wykorzystanie odpadów ulegających biodegradacji przez społeczności lokalne.
- Fair Trade Foundation, www.fairtrade.org.uk – informacje o zasadach i działalności gospodarczej *fair trade*.
- Sustain, www.sustainweb.org – przymierze na rzecz lepszej żywności i rolnictwa. Informacje, kampanie oraz wsparcie w zakresie kwestii związanych z żywnością.
- Sauce, www.sauce-toolkit.org – zestaw narzędzi z zakresu zrównoważonego rozwoju, przydatny dla projektów żywnościowych w społecznościach.
- Big Barn, www.bigbarn.co.uk – tu znajdziesz swoich lokalnych producentów.

Podejścia strategiczne

- Specjalna strona dedykowana wsparciu pracy prowadzonej przez Community Action 2020 – Every Action Counts – Together We Can Secure the Future www.everyactioncounts.org.uk.

Poniższe strony też pomogą zdobyć pierwsze informacje:

- Sustainable Development, www.sustainable-development.gov.uk/publications – angielskie publikacje rządowe związane ze zrównoważonym rozwojem.
- Sustainable Development Commission, www.sd-commission.org.uk – oficjalny rządowy strażnik zrównoważonego rozwoju.
- Praca z lokalnymi strategicznymi partnerstwami (LSP) – www.urbanforum.org.uk/pubs. Przewodnik, jak włączyć się w lokalne strategiczne partnerstwo.
- www.communities.gov.uk – Departament ds. Społeczności Lokalnych i Samorządów (Department of Communities and Local Government).
- www.sustainability.com – niezależny think tank oraz konsultacje strategiczne w zakresie odpowiedzialności korporacyjnej oraz zrównoważonego rozwoju.
- www.idea.gov.uk – IDeA pracuje w zakresie samorządowych ulepszeń, tak by rady mogły lepiej służyć ludziom oraz miejscom. Tu dowiesz się więcej o samorządach oraz ich zasadach czy pomysłach w zakresie środowiska naturalnego.

Planowanie

Na poniższych stronach internetowych można znaleźć informacje ważne dla grup środowiskowych, które chcą wpływać na system planowania:

- www.communityplanning.net/gettingstarted.htm
- www.planninghelp.org.uk
- www.placecheck.info
- www.community.foe.co.uk

Studia przypadku

Przykłady studiów przypadku można znaleźć na stronach:

- www.sd-commission.org.uk/?communitiesummit/case_studies.php
- [www.durham.gov.uk/durhamcc/usp.nsf/pws/Sust+comms-\[Sustainable+Communities\]](http://www.durham.gov.uk/durhamcc/usp.nsf/pws/Sust+comms-[Sustainable+Communities])
- www.communitywebnet.org.uk

Lokalne myślenie, krajowe działanie: lekcje w zakresie polityki krajowej – z pracy nad lokalnym zrównoważonym rozwojem, Chris Church i Jake Elster. Strona zawiera szczegółowe studia przypadku, które można pobrać na:

www.jrf.org.uk/bookshop/eBooks/1842631381.pdf

Dostęp do informacji

- www.neighbourhood.statistics.gov.uk – statystyki dotyczące życia w dzielnicach.
- www.environment-agency.gov.uk/yourenv – informacje o środowisku naturalnym na poziomie krajowym oraz lokalnym.
- www.auditcommission.gov.uk/cpa – pokazuje, jak dobrze lokalna rada może odpowiadać na potrzeby występujące w twojej okolicy, włącznie z bardzo szerokim zestawem wspólnych priorytetów, powiązanych z celami zrównoważonych społeczności.

Kampanie

- How to win (Jak wygrać) – przewodnik w zakresie organizowania społecznych kampanii.
- Friends of the Earth – www.foe.co.uk
- www.eiris.org – usługi w zakresie etycznych inwestycji dla organizacji oraz osób indywidualnych.

Budynki społeczności lokalnych

- www.sustainable-development.gov.uk – rządowa strona na temat zrównoważonego rozwoju.
- www.sustrans.org.uk – grupa promująca zrównoważony transport.
- www.dti.gov.uk/construction/sustain – wskazówki Departamentu Handlu w zakresie zrównoważonego budownictwa.
- www.segselfbuild.co.uk – znajduje się tu dział na temat zapewniania budynków na użytek społeczności, można znaleźć wsparcie oraz usługi na rzecz grup środowiskowych.
- www.greenspec.co.uk – GreenSpec to zasadniczy przewodnik w zakresie zrównoważonego budownictwa w Wielkiej Brytanii.
- www.acre.org.uk – usługi doradcze w zakresie zarządzania budynkami przez gminy wiejskie.

Podróże

- www.travelwise.org.uk – strona mówiąca o tym, jak mądrze podróżować.
- www.bikeability.org.uk – Bikeability to wszechstronny wymagający test sprawności jazdy na rowerze w XXI wieku. Zaprojektowano go w celu zapewnienia przyszłemu pokoleniu umiejętności oraz pewności w jeżdżeniu na rowerze na współczesnych drogach.
- www.LiftShareSolutions.com – Liftshare oferuje narzędzia do podróżowania – w kontekście zrównoważonego rozwoju – oraz wsparcie pomocne organizacjom, społecznościom czy poszczególnym osobom.
- www.roadblock.org.uk – Road Block to przymierze grup oraz osób prowadzących kampanie przeciwko budowaniu dróg. Sporo informacji na temat budowania dróg oraz wpływu dróg na środowisko.
- www.sustrans.org.uk – grupa prowadząca kampanie na rzecz zrównoważonego transportu.

Zmiany klimatyczne

- www.airportpledge.org.uk – deklaracje przeciwko rozbudowie lotnisk.
- www.carbontrust.co.uk – Carbon Trust pomaga firmom oraz sektorowi państwowemu w obniżeniu emisji dwutlenku węgla, a także wspiera rozwój technologii *low carbon*.

- www.carbonweb.org – odkrycia na temat dwutlenku węgla, prace nad redukowaniem środowiskowego oraz społecznego wpływu korporacji naftowych, pomoc dla obywateli w uzyskaniu wpływu na decyzje oraz wspieranie przechodzenia na bardziej zrównoważone ekonomicznie formy wykorzystania energii.
- www.coastalfutures.org.uk – Coastal Futures Project powstał w partnerstwie RSPB, Environment Agency, Natural England oraz Defra w celu wspierania społeczności lokalnych zmagających się ze zmianami środowiska naturalnego na wybrzeżach oraz podnoszącym się poziomem morza.
- www.energywatch.org.uk – EnergyWatch to niezależny „strażnik” zużycia gazu i elektryczności.
- www.funnyweather.org – rysunkowy, naukowy przewodnik po zasadach zmian klimatycznych.
- www.goingcarbonneutral.co.uk – Ashton Hayes i projekt neutralizowania zawartości dwutlenku węgla. Informacje o projekcie Ashton Hayes w Cheshire dotyczącym neutralizowania zawartości dwutlenku węgla.
- www.greenmap.org – system zielonych map (Green Map System, GMS) to przyjmowane lokalnie i globalnie dostępne ramy tworzenia map środowiska naturalnego. Zaprasza zespoły projektantów z różnych środowisk do ukazywania związków pomiędzy środowiskiem naturalnym a zamieszkiwanym przez człowieka przez tworzenie map lokalnych miejskich i wiejskich społeczności.
- www.ipcc.ch – międzyrządowy Panel Zmian Klimatycznych. Można tu znaleźć informacje, co na temat zmian klimatycznych sądzą wiodący naukowcy.
- www.lles.co.uk – Llanidloes Energy Solutions to lokalna organizacja dobroczynna podnosząca świadomość w zakresie wpływu zmian klimatycznych na środowisko, zachęcająca ludzi do oszczędzania energii oraz przechodzenia na odnawialne, czyste źródła energii, tam gdzie to możliwe. Ma swoją siedzibę w Llanidloes w Walii.
- www.pbs.org/wgbh/warming – Co z tą pogodą? Fakty, liczby oraz informacje o debatach dotyczących zmian klimatycznych.
- www.pewclimate.org – informacje o zmianach klimatycznych z Pew Centre on Global Climate Change.
- www.planb.org – Plan B pracy z partnerskimi organizacjami przynaglającymi rząd Wielkiej Brytanii do zaprzestania zasilania środkami finansowymi rozwoju spółek naftowych i gazowych, a w zamian za to wspierającymi zdecentralizowanych dostaw energii odnawialnej.
- www.preparingforemergencies.gov.uk – strona rządowa na temat sytuacji specjalnych, porady dotyczące katastrof ekologicznych, takich jak powodzie czy susze.

- www.walktoschool.co.uk – kampania Walk to School zwraca się do rodziców, uczniów oraz nauczycieli, aby zastanowili się nad tym, jak pokonują drogę do szkoły i z powrotem, dlaczego warto chodzić na piechotę. Sporo informacji o spacerowaniu oraz jeżdżeniu do szkoły na rowerze.
- www.wwf.org.uk – strona World Wide Life Fund for Nature zawierająca wiele zasobów oraz publikacji.
- www.est.org.uk – strona The Energy Saving Trust.
- www.carbontrust.co.uk – The Carbon Trust pomaga sektorowi prywatnemu oraz państwowemu w obniżeniu emisji dwutlenku węgla, wspiera też prace nad technologiami *low carbon*.

Podjęmowanie działań

- www.westden.co.uk – strona West Devon Environmental Network. Sporo materiałów i dokumentów, w tym katalog recyklingu – jak i gdzie poddać recyklingowi właściwie wszystko (www.westden.co.uk/acrobat/Junk.pdf).
- www.greenmap.org – system zielonych map (Green Map System, GMS) to przyjmowane lokalnie i globalnie dostępne ramy tworzenia map środowiska naturalnego. Zaprasza zespoły projektantów z różnych środowisk do ukazywania związków pomiędzy środowiskiem naturalnym a zamieszkiwanym przez człowieka przez tworzenie map lokalnych miejskich i wiejskich społeczności.
- www.recyclenow.com – ograniczanie ilości odpadów/śmieci.
- www.cat.org.uk – The Centre For Alternative Technology (centrum technologii alternatywnych) pokazuje, jak w praktyczny sposób podejmować zagadnienia zrównoważonego rozwoju.
- www.good-energy.co.uk – dostawca 100-proc. odnawialnej elektryczności.
- www.reflect-action.org – m.in. dobre zasoby do prac wizualnych.

Strony z informacjami ogólnymi

- www.wwf.org.uk – strona The World Wide Fund for Nature. Sporo zasobów oraz publikacji.
- www.ace.mmu.ac.uk/esd – The Encyclopaedia of Sustainable Development. Encyklopedia zrównoważonego rozwoju opracowana przez Manchester Metropolitan University razem z DEFRA i in.

- www.sd-research.org.uk – The Sustainable Development Research Network. Sieć ds. badań w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- www.environment-agency.gov.uk – strona Environment Agency.
- www.fairtrade.org.uk – informacje o towarach uczciwego handlu oraz o historii ruchu.
- www.cleanersafergreener.gov.uk – strona zawierająca informacje na temat społeczności lokalnych kierujących się zasadami zrównoważonego rozwoju.
- www.greenfacts.org – fakty dotyczące zdrowia oraz środowiska naturalnego.

Tytuł oryginału: **Community Work Skills Manual**

Wydawnictwo: **Federation for Community Development Learning, www.fcsl.org.uk**

Publikacja na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa — Utwór należy oznaczyć w sposób określony przez Twórcę lub Licencjodawcę

Użycie niekomercyjne — Nie wolno używać tego utworu do celów komercyjnych.

Na tych samych warunkach — Jeśli zmienia się lub przekształca niniejszy utwór, lub tworzy inny na jego podstawie, można rozpowszechniać powstały w ten sposób nowy utwór tylko na podstawie takiej samej licencji.

Redaktor serii: **Paweł Jordan**

Redaktor naukowy: **dr Bohdan Skrzypczak**

Tłumaczenie: **Alicja Unterschuetz**

Redakcja merytoryczna wydania polskiego: **Agnieszka Naumiuk**

Korekta: **Weronika Girys-Czagowiec**

Projekt graficzny serii oraz skład: **Marta Malesińska, Studio Projektowe (www.manukastudio.pl)**

ISBN: 978-83-62380-09-1

Wydawca:

Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL

ul. Podwale 13, 00-252 Warszawa

tel. 22 636 92 00

e-mail: biuro@cal.org.pl

www.cal.org.pl

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie

W ramach projektu „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej” Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL wydaje serię dziewięciu tłumaczeń zagranicznych publikacji. Książki skierowane są do pracowników socjalnych pełniących funkcję organizatorów społeczności lokalnych oraz innych osób zainteresowanych tą działalnością.

Na serię składają się sztandarowe (głównie angielskie) publikacje dotyczące pracy ze społecznością lokalną, angażowania społeczności do działania i samoorganizowania się. Książki pokazują różne wymiary pracy ze społecznością lokalną – praktyczny, polityczny oraz historyczny. Dają szansę na porównanie jak pracuje się w kraju, w którym istnieje wieloletnia tradycja tzw. community work, z sytuacją w Polsce, która 20 lat temu uzyskała niepodległość i cały czas tworzy podstawy polityki społecznej. Przed wojną w Polsce mieliśmy silną tradycję związaną z pedagogiką społeczną (w tym postacią Heleny Radlińskiej), w której odwoływano się do „sił społecznych”. Niestety lata powojenne zahamowały rozwój myśli i metody środowiskowej pracy socjalnej, stąd potrzeba korzystania z doświadczeń innych krajów, z których najbardziej zaawansowanym w metodach pracy ze społecznościami lokalnymi jest Wielka Brytania. Jak dotąd w Polsce pojawiły się dość nieliczne pozycje literatury z tego obszaru. Tę lukę ma zapełnić seria publikacji, do której należy niniejsza książka.

„Odkryj siłę społeczności” – to hasło w skrócie oddaje filozofię i sposób działania Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL. Jesteśmy przekonani, że zmianę i rozwój społeczny trzeba rozpocząć od konkretnej społeczności: lokalnej, sąsiedzkiej, wirtualnej, interesu. Potencjał i siłę społeczności trzeba jednak umieć odkryć, wspierać i rozwijać. Tego można się nauczyć. Wierząc w siłę sprawczą edukacji, odwołujemy się do polskiej tradycji pedagogiki i pracy społecznej, czego programowym i symbolicznym wyrazem jest powołany przez nas Instytut im. Heleny Radlińskiej.

W ciągu ponad 10-letniej działalności opracowaliśmy skuteczną i uniwersalną metodę ożywiania społecznej energii, którą nazwaliśmy animacją społeczną. Wiemy że jej zastosowanie przynosi realne zmiany w życiu ludzi i społeczności. Sprawdzoną i efektywną strategią, którą stosujemy od wielu lat, okazało się wspieranie aktywnych społeczności poprzez odpowiednio przygotowane do tej roli lokalne instytucje publiczne, które promujemy pod wspólną marką CAL – centrum aktywności lokalnej.

Nasze innowacyjne rozwiązania służą praktycznej realizacji idei zrównoważonego rozwoju lokalnego, którego efektem jest lepsza jakość życia i równe szanse rozwoju dla każdego obywatela. Jesteśmy pewni, że jest to możliwe przede wszystkim poprzez uruchomienie potencjału ludzi – „odkrycie siły społeczności”.

CENTRUM WSPIERANIA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ CAL

Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL działa na rzecz rozwoju społeczności lokalnych w Polsce. Wspiera i edukuje animatorów społecznych, czyli osoby i instytucje z różnych sektorów i dziedzin życia publicznego, które angażują do działania środowiska lokalne, skupione wokół wspólnego miejsca lub wspólnej sprawy. CAL tworzy dla nich przestrzeń spotkań i zaprasza do dyskusji, wychodząc z założenia, że praca animacyjna jest kluczowym elementem każdego działania w sferze publicznej, a zmiana społeczna zawsze zaczyna się w lokalnej społeczności.

Publikacja powstała w ramach projektu „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”. To partnerski projekt systemowy, którego celem jest podniesienie profesjonalizmu i zwiększenie skuteczności instytucji pomocy i integracji społecznej w rozwiązywaniu problemu wykluczenia społecznego przez stworzenie, przetestowanie oraz wdrożenie standardów instytucji i usług pomocy oraz integracji społecznej. Partnerami projektu jest jedenaście organizacji pozarządowych działających w polu szeroko rozumianej polityki społecznej, a jego liderem jest Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich.

Jednym z zadań projektu jest opracowanie, przetestowanie i wprowadzenie do praktyki pracy pracowników socjalnych standardu środowiskowej pracy socjalnej/organizowania społeczności lokalnej w środowiskach marginalizowanych. Zadanie to jest realizowane przez Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL oraz Instytut Spraw Publicznych.

Projekt jest realizowany w latach 2009-2014

Partnerzy projektu realizujący zadanie:

